

19 اکتوبر 2018

داکتر سید عبدالله کاظم

مطالبی مختصر پیرامون سوابق کاری

جنرال عبدالرازق شهید

خبر شهادت جنرال عبدالرازق قوماندان امنیه قندهار به شمول عبدالؤمن رئیس اداره امنیت ملی آن ولایت که دیروز مورخ 26 میزان بوسیله یکی از محافظان مسلح زلمی ویسا - والی قندهار صورت گرفت، مثل برق در تمام رسانه های ملی و بین المللی انعکاس گسترده یافت و این رویداد موجبات تأثر عمیق اکثر هموطنان را بار آورد.

انا لله و انا الیه راجعون

با آنکه مسئولیت این حادثه غم انگیز را مثل همیشه طالبان بعهده گرفتند، اما برخی دیگر به انگیزه های این عمل شاخ و برگ دیگر نیز داده اند. جای شک نیست که جنرال رازق تاحال از چندین سوء قصد جان به سلامت برده و هربار گفته می شد که این سوء قصد ها به جان او از طرف مخالفان سرسختش یعنی طالبان سازماندهی می شد. در جوار اینکه جنرال رازق دشمن تشنه به خون طالبان بود و همیشه می گفت که اسیران طالب را نباید زنده نگهداشت، اما او دشمنان قسم خورده نیز در بین قدرتمندان دیگر آن ولایت و رقباى شخصی خود داشت و چون جنرال رازق به هدف تأمین امنیت از شدت عمل کار میگرفت و بر رقباى قدرت هیچ ترحم و مدارا نمیکرد، طبعاً رقباى او را میتوان به نحوی دستیار با طالبان در انجام این رویداد دانست. گذشته از آن بعضی ها از جمله عناصر مخالف حکومت وحدت ملی، دست انتقاد را بسوی حکومت نیز دراز میکنند و براین نظر اند که از بین بردن آنده شخصیت های که در کشور به "جزایر قدرت" تبدیل شده اند و هریک آنها بی اعتناء به دولت مرکزی خود را حاکم مطلق العنان یک ولایت و یا یک حوزه میدانند، شامل پلان وسیعتر خواهد بود که شاید ریشه در استراتژی جدید امنیتی قوه های حاکم بر سرنوشت افغانستان داشته باشد. همچنان بعضی ها این رویدادها را تکرار روشی میدانند که سالها قبل در ایران بنام "قتل های زنجیره ای" شهرت یافته و با ترور شخصیت های مخالف همراه بود و احتمالاً این روش را برای برهم زدن امنیت و ایجاد بی ثباتی سیاسی اکنون در افغانستان عده ای در پیش گرفته خواهند بود. بهر حال آنچه مسلم است انداختن بار مسئولیت از شانه یکی به شانه دیگر در همچو حالات که وضع نا به سامان در کشور حاکم است، یک عمل طبیعی پنداشته میشود و هرکس میخواهد در این تنور داغ نان خود را بپزد و پای حریف یا رقیب سیاسی خود را در همچو حادثات شامل سازد.

برای پی بردن به عمق این حدسیات و گمانه ها بيمورد نخواهد بود که نظری به سوابق کاری شهید جنرال رازق انداخت و به متن یک نوشته از آقای اسماعیل شهابت عطف توجه نمود که تقریباً ده ماه قبل در وبسایت بی بی سی بتاريخ 8 جنوری 2018 - مطابق 18 جدی 1396 به نشر رسیده بود که اینک با تشکر از آن وبسایت نوشته مذکور را عیناً اقتباس و جهت مزید معلومات تقدیم علاقمندان میدارم، عنوان مقاله:

د پانو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په څیر و لولئ

"چالش ارگ با یک جزیره دیگر قدرت؛ غنی با ژنرال [جنرال] رازق چه می‌کند؟"

«زمانی که اشرف غنی، رئیس جمهوری افغانستان در مراسم واگذاری هلیکوپترهای بلک هاک آمریکایی در سپتامبر ۲۰۱۷ در فرودگاه [میدان هوایی] قندهار از مقام‌های ارشد این ولایت نام برد و از ژنرال رازق یاد نکرد، میزان سردی رابطه دو طرف را حدس زد.

اما به نظر می‌رسید که این سردی به محافظان آقای غنی سرایت نکرده است. زمانی که بیشتر مقام‌ها سرگرم عکس گرفتن با "پرنده‌های آهنین" بودند، محافظین اشرف غنی برای عکس گرفتن دور این ژنرال جنجالی حلقه زده بودند.

ژنرال رازق از جایی در قندهار فرمان می‌راند که قبلاً ملا محمد عمر، رهبر پیشین طالبان، از آنجا لشکر جنگی‌اش در سراسر افغانستان را فرماندهی می‌کرد.

فرمانده [قوماندان] رازق از قربانیان اصلی طالبان، حالا به یکی از سرسخت‌ترین دشمنان طالبان در خاستگاه اصلی این گروه تبدیل شده است. با این همه، به نظر می‌رسد که رابطه‌اش با ارگ ریاست جمهوری تعریف چندانی ندارد.

ژنرال رازق متمایل به جبهه سابق شمال است و بارها در مورد رابطه نزدیکی با عبدالله عبدالله، رئیس اجرایی دولت و عطا محمد نور، والی مخلوع بلخ صحبت کرده است.

دوستی او با آقای نور هرچند به دوران جنگ در برابر رژیم طالبان بر می‌گردد، این روزها داستان این دو چهره جنجالی و پرنفوذ بسیار شبیه هم به نظر می‌رسد.

در حالی که یکی از دلمشغولی‌های [خواسته‌های دورنی] اصلی آقای غنی کنترل ژنرال‌های پرنفوذ و سرکش است، ژنرال رازق در یکی از تازه‌ترین مصاحبه‌هایش گفته است که "حکومت وحدت ملی انتخابی نیست و جز مردم قندهار، هیچ کس او را از مقامش کنار زده نمی‌تواند."

وزارت داخله افغانستان گفته است که با این ژنرال‌اش در چوکات قانون برخورد خواهد کرد اما با توجه به قدرت آقای رازق مشخص نیست که این وزارت چه راهکاری در پیش می‌گیرد.

دشمن قسم‌خورده طالبان در قندهار ژنرال رازق در زمان طالبان اسیر این گروه بود و بعداً از نزد آنها فرار کرده. پدر و عمویش توسط جنگجویان این گروه کشته شده‌اند. او از دست‌کم شش حمله انتحاری جان سالم بدر برده است.

ژنرال رازق که هنوز در دهه چهارم عمرش بسر می‌برد، سه همسر و سیزده فرزند دارد. صبح وقت ورزش می‌کند و پس از صرف صبحانه، عازم جلسات کاری یا ماموریت‌های رزمی می‌شود.

فرمانده رازق از آغاز به کار دولت‌های پس از طالبان در نقش فرمانده پلیس سرحدی قندهار در سپین‌بولدک در مرز [سرحد] ناآرام افغانستان با پاکستان ایفای وظیفه کرده است.

د پانو شمیره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په خیر و لولئ

با اوج گرفتن حملات طالبان و رسیدن پای جنگجویان این گروه به دروازه‌های ورودی شهر، احمد ولی کرزی، رئیس پیشین شورای ولایتی و اسدالله خالد، والی سابق قندهار، او را برای نجات شهر فراخواندند.

ژنرال رازق با راه اندازی اولین عملیات مستقل نیروهای افغان در سال ۲۰۰۸، طالبان را که سودای سلطه دوباره بر قندهار داشتند، از حومه‌های شهر عقب زد.

با کشته شدن خان محمد مجاهد، فرمانده سابق پلیس قندهار در سال ۲۰۱۱، ژنرال رازق بر سریر فرماندهی پلیس ولایت تکیه زد.

توفیق این ژنرال در سرکوب شورشیان در قندهار و فراهم کردن زمینه‌های بازسازی شهر، محبوبیت و نفوذ او را در بین مردم چند برابر کرده است.

اتهام‌های حقوق بشری ژنرال

ژنرال رازق در سال ۲۰۱۴ به سربازانش دستور داد هیچ اسیری را زنده پیش او نیاورند. او در گفت‌وگویی ویژه با بی‌بی‌سی در سپتامبر سال گذشته هم گفت که کسی را که بر روی او و افرادش اسلحه بکشد، زنده نمی‌گذارد.

اما شیوه کار این ژنرال کارکنش، نگرانی‌های را در میان سازمان‌های مدافع حقوق بشر برانگیخته است. حتی زمانی که آقای غنی موضوع عضویت افغانستان در شورای حقوق بشر سازمان ملل را مطرح کرد، با سوالات سختی در مورد وضعیت حقوق بشر در کشورش رو برو شد.

در این مراسم مشخصا از فرمانده رازق نام برده شد که در زندان‌های شخصی‌اش، مخالفانش را به "شیوه‌های خشن شکنجه می‌کند".

دیدبان حقوق بشر در گزارشی نوشت که اسم ژنرال رازق با شکنجه سیستماتیک، کشتار غیرقانونی و ناپدید شدن افراد مترادف شده است. " خرد کردن بیضه، پمپ کردن آب به شکم، خفه کردن و شوک‌های برقی" از شیوه‌های شکنجه ژنرال رازق است.

اتهام دیگر علیه او، رهبری کانال‌های قاچاق مواد مخدر است. اما او هیچ کدام از این اتهام‌ها را نمی‌پذیرد.

تقابل با دولت مرکزی

اشرف غنی، رئیس جمهوری افغانستان تا حال دست‌کم چند بار کوشش کرده است تا او را برکنار کند. رئیس جمهوری افغانستان در آغاز کارش مبارزه با فساد، برجیدن "جزایر قدرت" و برخورد با کارمندان ارشدی متهم به فساد یا دست داشتن در قاچاق مواد مخدر را در اولویت قرار داد.

د پانو شمیره: له 3 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکي په خیر و لولئ

پرویز کاوه، روزنامه‌نگار در کابل اما بر این باور است که آقای غنی با عنوان مبارزه با فساد و قاچاق مواد مخدر، سعی در حذف برخی چهره‌ها داشته است. اما این رویکرد باید عمومی باشد و تنها دامن‌گیر مخالفان سیاسی نباشد.

آقای کاوه می‌گوید: "عطا محمد نور و ژنرال رازق هزینه مخالفت شان را می‌پردازند. اما برخی دیگر که از اعضای ائتلاف سیاسی رییس جمهور غنی هستند و با آنکه اتهام فساد علیه آنها وجود دارد، زمینه ایفای نقش بیشتر را در حکومت وحدت ملی یافته‌اند."

از سوی دیگر، محمد موسی جعفری، استاد دانشگاه [پوهنتون] در افغانستان بر این باور است که سیاست آقای غنی در سه سال گذشته بر تضعیف جزیره‌های قدرت متمرکز بوده است.

آقای جعفری گفت: "اشرف غنی تمایل شدیدی بر کنترل حداکثری کانون‌های قدرت در راستای بسترسازی شکل‌گیری دولتی قوی در کشور دارد و در دوره ریاست جمهوری آقای غنی فهرستی بلند بالا از رهبران قومی و جهادی را می‌توان نام گرفت که علی‌رغم حضور آنها در بدنه حکومت، تلاش صورت گرفته تا ارتباط آنها با بدنه جامعه دچار آسیب شود و با فقدان رهبری، مهندسی اجتماعی با محوریت حکومت مرکزی تطبیق گردد."

از دید آقای کاوه پیامد این نوع رویکرد می‌تواند آغازی برای کارزارهای انتخاباتی سال ۲۰۱۹ ریاست جمهوری باشد.

آقای کاوه گفت: "رییس جمهور می‌خواهد به حوزه رای خودش و همچنین به جامعه‌ی جهانی نشان بدهد که در برابر چهره‌های مرکزگرایز و عوامل قاچاق اقدام‌های جدی می‌کند. در جهت مخالف نیز این چهره‌ها با اتکا به حوزه‌ی رأی شان، اقدام‌های رئیس جمهوری را سلیقه‌ای می‌خوانند و در پی بسیج مردم برای صف‌بندی در انتخابات پیش‌رو اند."

اما آقای کاوه معتقد است که پیامد درازمدت این رویکرد رئیس جمهور ایجاد فاصله‌های عمیق سیاسی بین حکومت و نسلی از سیاست‌مداران است که در سه دهه‌ی گذشته در افغانستان فعال بوده‌اند و هنوز قدرت ایجاد بی‌ثباتی را دارا اند.

ژنرال رازق بزرگ قبیله اچکزی است، از اقوام تاثیرگذار در مناطق جنوبی که نقش بزرگ در تحولات این مناطق دارد. پوپلزی با محوریت حامد کرزی و الکوزی، با محوریت کلیم‌الله نقیبی، معاون حزب جمعیت، دو قوم پر نفوذ دیگر در قندهاراند که سودای نمایندگی از پشتون‌های جنوب را در سر دارند.

با این همه، تا حدودی دامنه نفوذ ژنرال رازق فراتر از قندهار، تا ارزگان، زابل و هلمند هم می‌رسد. گفته می‌شود در حوزه جنوب هر جا که شورشیان باشد، ژنرال رازق هم آنجاست.

بسیاری بر این باورند که امنیت مناطق جنوب با مشت آهنین این ژنرال پیوند خورده است و حذف او می‌تواند علاوه بر اینکه آقای غنی را در تقابل با یک کتله بزرگ قومی قرار دهد، راه را برای بازگشت طالبان به این مناطق باز کند.

د پانو شمیره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de
يادونه: دليکنې د ليکنيزې بني پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خير و لولۍ

خود ژنرال هم حدود سه سال پیش در مراسم معرفی همایون عزیز، والی سابق قندهار توسط عبدالله عبدالله، رئیس اجرایی دولت گفت که "آماده قربانی دادن است در صورتی که ارزش آنرا داشته باشد."

فرمانده رازق در مورد خود و عطا محمد نور هم در آن مراسم گفته بود که "اسناد دقیقی در دست دارد که شورای عالی صلح در مورد سرنوشت آنها با طالبان معامله کرده است."

ارگ در حال حاضر با دو جزیره مهم قدرت در شمال و جنوب کشور دست و پنجه نرم می‌کند. آقای نور سرگرم دید و بازدید با سران و بزرگان محلی است تا میزان نفوذ و محبوبیت‌اش را به رخ مرکز بکشد و به نظر نمی‌رسد به این زودی‌ها در برابر اراده ارگ تسلیم شود.

در جنوب کشور، ژنرال رازق هم متکی به طرفداران سرسخت خود از قوم اچکزی و روابط نزدیکش با خانواده حامد کرزی، رییس جمهوری پیشین است.

ظاهراً آمریکایی‌ها هم تا حالا حضور این فرمانده افغان را در جنوب به خاطر سرکوب طالبان یک غنیمت شمرده‌اند.

حال باید منتظر ماند و دید در این بازی پیچیده قدرت، برنده کیست و تقابل آقای غنی با ژنرال‌های نافرمان به کجا خواهد انجامید. شاید هم انتخابات ریاست جمهوری معادلات تازه‌ای را رقم بزند.»

(پایان مقاله اسماعیل شهامت)

د پانو شمیره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
یادونه: دلیکنی د لیکنیزی بنی پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ